

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2019. december 18.*

„Előzetes döntéshozatal – Szellemi tulajdon – A szellemitulajdon-jogok tiszteletben tartása – 2004/48/EK irányelv – A számítógépi programok jogi védelme – 2009/24/EK irányelv – Szoftverfelhasználási szerződés – Valamely számítógépi program forráskódjának valamely engedélyes általi, a felhasználási engedélyt sértő, engedély nélküli módosítása – A szoftver szerzője által az engedéllyessel szemben indított bitorlási kereset – Az alkalmazandó felelősségi rendszer jellege”

A C-666/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) a Bírósághoz 2018. október 24-én érkezett, 2018. október 16-i határozatával terjesztett elő

az **IT Development SAS**

és

a **Free Mobile SAS**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, I. Jarukaitis (előadó), Juhász E., M. Ilešič és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az IT Development SAS képviseletében B. Lamon avocat,
- a Free Mobile SAS képviseletében J. Fréneaux avocat,
- a francia kormány képviseletében R. Coesme, A.-L. Desjonquères és A. Daniel, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében É. Gippini Fournier, S. L. Kaléda és J. Samnadda, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: francia.

a főtanácsnok indítványának a 2019. szeptember 12-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.) és a számítógépi programok jogi védelméről szóló, 2009. április 23-i 2009/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 111., 16. o.) 4. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az IT Development SAS és a Free Mobile SAS között, egy szoftver állítólagos bitorlása és az ebből eredő kár tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2004/48 irányelv

- 3 A 2004/48 irányelv (10), (13) és (15) preambulumbekzdése értelmében:
„(10) Ezen irányelv célja a [tagállami] jogszabályok egymáshoz való közelítése egy magas, egyenértékű és egységes védelmi szint belső piacon belüli biztosítása érdekében.
[...]
(13) A lehető legszélesebben szükséges meghatározni ezen irányelv hatályát annak érdekében, hogy az e területen elfogadott [uniós] jogszabályok és/vagy az érintett tagállam nemzeti jogszabályai által lefedett valamennyi szellemi tulajdonjog-ra kiterjedjen. [...]
[...]
(15) Ez az irányelv nem érintheti a szellemi tulajdonra vonatkozó anyagi jogot [...].”
- 4 Ezen irányelv 1. cikke, amely annak célját határozza meg, a következőképpen szól:
„Ez az irányelv azokról az intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról szól, amelyek a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésének biztosításához szükségesek. [...].”
- 5 Az említett irányelv „Hatály” című 2. cikke előírja:
„(1) A[z európai uniós] vagy tagállami jogszabályokban esetlegesen foglalt eszközök sérelme nélkül – amennyiben azok kedvezőbbek a jogosultak számára – az ebben az irányelvben foglalt intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat a 3. cikkkel összhangban alkalmazni kell [az uniós] jogban és/vagy az érintett tagállam nemzeti jogában foglalt bármely szellemi tulajdonjog megsértése [helyesen: szellemi tulajdonjog-sértés] esetén.
[...]

(3) Ez az irányelv nem érinti:

a) a szellemi tulajdonra vonatkozó [uniós] anyagi jogi rendelkezéseket [...]

[...]

6 A 2004/48 irányelv „Általános kötelezettség” című 3. cikke így rendelkezik:

„(1) A tagállamok rendelkeznek azon intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról, amelyek az ezen irányelv által szabályozott szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításához szükségesek. Ezen intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak méltányosnak és igazságosnak kell lenniük, és nem lehetnek indokolatlanul bonyolultak és költségesek, és nem eredményezhetnek észszerűtlen határidőket és indokolatlan késedelmeket.

(2) Ezeknek az intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak ezen túlmenően hatásosnak, arányosnak és elrettentőnek kell lenniük, és úgy kell őket alkalmazni, hogy a jogszerű kereskedelemnek ne állítsanak korlátokat, és hogy az azokkal való visszaélés esetére biztosítékok rendelkezésre álljanak.”

7 Ezen irányelvnek „Az intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére jogosult személyek” című 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a következő személyeket tekintik jogosultnak az ezen fejezetben foglalt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére:

a) a szellemi tulajdonjogok jogosultjait az alkalmazandó jog rendelkezéseivel összhangban;

[...]

A 2009/24 irányelv

8 A 2009/24 irányelv (15) preambulumbekzdése értelmében:

„A számítógépi program másolatát megjelenítő kód jogosulatlan többszörözése, fordítása, feldolgozása vagy megváltoztatása a szerző kizárólagos jogának megsértését jelenti. [...]”

9 A 2009/24 irányelv 1. cikke, amely meghatározza az irányelv célját, (1) bekezdésében következőképpen rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek a rendelkezései szerint a tagállamok a számítógépi programokat az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni [Unió] Egyezmény értelmében vett irodalmi műként szerzői jogi védelemben részesítik. [...]”

10 Ezen irányelvnek az „Engedélyhez kötött cselekmények” című 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az 5. és 6. cikk rendelkezéseire is figyelemmel, a jogosult 2. cikk szerinti kizárólagos jogai magukban foglalják az alábbi cselekmények elvégzését vagy engedélyezését:

[...]

b) a számítógépi program lefordítása, átdolgozása, feldolgozása és bármely más módon történő módosítása, valamint ezek eredményének többszörözése a számítógépi programot módosító személy jogainak sérelme nélkül;

[...]

- 11 Az említett irányelvnek „Az engedélyhez kötött cselekmények alóli kivételek” című 5. cikke (1) bekezdésében kimondja:

„Külön szerződéses kikötés hiányában a 4. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjában foglalt cselekményekhez nem szükséges a jogosult engedélye, ha azokra azért van szükség, hogy a számítógépi programot az azt jogszerűen megszerző személy a rendeltetési célnak megfelelően használja, beleértve a hibajavítást is.”

- 12 A 2009/24 irányelv 8. cikkének első bekezdése értelmében az irányelv rendelkezései nem érintik a többek között a szerződések jogára vonatkozó egyéb jogi rendelkezéseket.

A francia jog

- 13 A code de la propriété intellectuelle (szellemi tulajdoni törvénykönyv) L. 112-2. cikke előírja:

„A jelen törvénykönyv értelmében szellemi alkotásnak minősülnek:

[...]

13° a szoftverek, beleértve azok előkészítő dokumentációját is;

[...]

- 14 E törvénykönyv L. 122-6. cikke értelmében:

„Az L. 122-6-1. cikk rendelkezéseire is figyelemmel, a szoftver szerzőjének felhasználási joga az alábbiak elvégzésének és engedélyezésének jogát foglalja magában:

1° a szoftver tartós vagy időleges többszörözése [...];

2° a szoftver lefordítása, átdolgozása, feldolgozása vagy bármely más módon történő módosítása, valamint ezek eredményének többszörözése;

[...]

- 15 Az említett törvénykönyv L. 122-6-1. cikke előírja:

„I. Az L. 122-6. cikk 1° és 2°bekezdésében foglalt cselekményekhez nem szükséges a szerző engedélye, ha azokra azért van szükség, hogy a szoftvert az annak felhasználására jogosult személy a rendeltetési célnak megfelelően felhasználja, beleértve a hibajavítást is.

A szerző azonban jogosult a maga számára szerződéssel fenntartani a hibajavítás jogát és azt a jogot, hogy meghatározza – az L. 122-6. cikk 1° és 2°bekezdésében előírt cselekményekre vonatkozó – azonosajátos módokat, amelyek szükségesek a szoftver rendeltetési céljának megfelelő, a jogszerű felhasználója általi felhasználásához.

[...]

16 E törvénykönyv L. 335-3. cikkének második bekezdése a következőképpen szól:

„Bitorlásnak minősül az L. 122-6. cikkben meghatározott, szoftverhez fűződő valamely szerzői jog megsértése is.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 17 Az IT Development egy 2010. augusztus 25-i szerződéssel, amelyet 2012. április 1-jén módosítottak, felhasználási engedélyt adott a francia piacon átalánydíjas mobil előfizetéseket kínáló Free Mobile telefonszolgáltató részére és karbantartási szerződést kötött vele a ClickOnSite megnevezésű szoftvercsomagra, amely egy központosított projektirányítási szoftver, és amelynek célja annak a Free Mobile részére történő lehetővé tétele, hogy megszervezze és valós időben kövesse az összes rádióantennájának a személyzete és a külső műszaki szolgáltatói általi elhelyezését.
- 18 2015. június 18-i beadványában az IT Development keresetet indított a tribunal de grande instance de Paris (párizsi elsőfokú bíróság, Franciaország) előtt a ClickOnSite szoftver bitorlásának megállapítása, és kárának megtérítése iránt. Azt kifogásolta, hogy a Free Mobile módosította a szoftvert, különösen azáltal, hogy új űrlapokat hozott létre. Azontúl, hogy e módosítások szerinte lényegesek, annak alátámasztása érdekében, hogy a Free Mobile nem volt jogosult e módosítások elvégzésére, többek között a felhasználási szerződésnek „Az engedély terjedelme” című 6. cikkében foglalt rendelkezésekre hivatkozott, amelyek szerint lényegében az ügyfél kifejezetten vállalja, hogy a szoftvercsomag tekintetében tartózkodik a közvetlen vagy közvetett többszörözéstől, visszafejtési és számítástechnikai visszaállítási műveletek végzésétől, valamint e szoftver közvetlen vagy közvetett módosításától, javításától, átdolgozásától, másodlagos művek létrehozásától és a szoftver kiegészítésétől.
- 19 A Free Mobile visszaélésszerű eljárásra hivatkozva viszontkeresetet nyújtott be, és azt állította, hogy az IT Development kérelmei elfogadhatatlanok és megalapozatlanok.
- 20 2017. január 6-i ítéletével a tribunal de grande instance de Paris (párizsi általános hatáskörű elsőfokú bíróság) az IT Developmentnek a Free Mobile szerződésen kívüli károkozásért fennálló felelősségére alapított kérelmeit elfogadhatatlannak nyilvánította, elutasította az utóbbi által visszaélésszerű eljárás miatt előterjesztett kártérítési kérelmet, és az IT Developmentet kötelezte a költségek viselésére. E bíróság úgy ítélte meg, hogy a szellemi tulajdon területén két külön felelősségi rendszer létezik, az egyik a szerződésen kívüli károkozásért fennálló felelősség, a szoftver szerzőjét a törvény alapján megillető felhasználási jogok megsértése esetén, a másik a szerződéses felelősség a szerző részére valamely szerződésben biztosított jog megsértése esetén, és hogy a jelen ügyben a Free Mobile társasággal szemben egyértelműen a szerződéses kötelezettségeinek megszegését rótták fel, ami a szerződéses felelősség megállapítása iránti kereset körébe tartozik, nem pedig a szoftverbitorlás szerződésen kívüli tényállásához.
- 21 Az IT Development fellebbezést nyújtott be az említett ítélettel szemben a cour d’appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) előtt, amelyben arra kérte ez utóbbit, hogy terjesszen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság elé, helyezze hatályon kívül az elsőfokú ítéletet, és nyilvánítsa elfogadhatónak az általa benyújtott bitorlási keresetet. Azt is kéri a Bíróságtól, hogy a Free Mobile által a szoftveren végrehajtott módosításokat nyilvánítsa bitorlási cselekményeknek, ez utóbbit kötelezze az elszenvedett kár megtérítéseként 1 440 000 euró összeg megfizetésére, másodlagosan pedig szerződéses alapon kötelezze a Free Mobile-t e kár megtérítéseként 840 000 euró összeg megfizetésére. Ezenkívül azt kéri, hogy a Bíróság mindenestre kényszerítő bírság terhe mellett tiltsa meg a Free Mobile és annak alvállalkozója, a Coraso számára, hogy a szoftvert felhasználja, valamint hogy az utóbbiból származó adatokat kinyerje és újrafelhasználja.

- 22 A Free Mobile azt kéri, hogy a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) hagyja helyben az elsőfokú ítélet rendelkezéseit, kötelezze az IT Developmentet arra, hogy fizessen meg a részére 50 000 euró összeget a visszaélészerű eljárás miatti kártérítés címén, és nyilvánítsa elfogadhatatlannak és minden esetben megalapozatlannak az IT Development valamennyi kérelmét.
- 23 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a francia jogban a polgári jogi felelősség a halmozódás tilalmának elvén nyugszik, amelyből egyrészt az következik, hogy nem lehet valamely személynek mind a szerződéses, mind szerződésen kívüli károkozásért fennálló felelősségét egy másik személy kérelmére ugyanazon tényállás alapján megállapítani, másrészt pedig az, hogy amennyiben a fenti személyeket érvényes szerződés kötelezi, és az egyikük kára a szerződésből eredő valamely kötelezettség végre nem hajtásából vagy nem megfelelő végrehajtásából ered, a szerződésen kívüli károkozásért fennálló felelősség megállapítását a szerződéses felelősség megállapításának javára mellőzni kell. Egyébiránt megjegyzi, hogy a francia jogban a bitorlás, amely eredetileg bűncselekmény, a szerződésen kívüli károkozásért fennálló felelősség körébe tartozik, e jognak viszont nincs olyan rendelkezése, amely szerint a felek között fennálló szerződés esetén nem valósulhat meg bitorlás. E tekintetben, például a szabadalmak és a védjegyek esetében bitorlási keresetet lehet indítani azon használati engedéllyel rendelkező személy ellen, aki megsértette a szerződésében előírt korlátokat.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor megjegyzi, hogy a 2004/48 irányelv hatályát meghatározó 2. cikke általános jelleggel írja elő, hogy az ezen irányelvben előírt intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat alkalmazni kell a szellemi tulajdon-jogok bármely megsértése esetén, de nem tesz különbséget aszerint, hogy e jogsértés valamely szerződés végre nem hajtásából ered-e, vagy sem.
- 25 E körülmények között a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Az a tény, hogy a szoftverfelhasználási jog jogosultja nem tartja be a szoftverfelhasználási szerződés feltételeit (a próbaidőszak meghaladásával, az engedélyezett felhasználók számának vagy olyan más mérték túllépésével, mint a szoftver utasításainak végrehajtásához használható processzorok, vagy a szoftver forráskódjának módosítása révén, amennyiben a felhasználási engedély e jogot az eredeti jogosult számára tartja fenn):

- a számítógépi programok jogi védelméről szóló [2009/24] irányelv 4. cikke által fenntartott, a szoftverhez fűződő szerzői jogok jogosultjának kárára elkövetett, (a [2004/48] irányelv értelmében vett) bitorlásnak minősül-e,
- vagy összhangban lehet-e egy olyan különálló jogi rendszerrel, mint az általános jogi szerződéses felelősség rendszere?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 26 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ennek érdekében adott esetben a Bíróságnak át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket (2018. június 28-i Crespo Rey ítélet, C-2/17, EU:C:2018:511, 40. pont; 2019. szeptember 26-i UTEP ítélet, C-600/18, EU:C:2019:784, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy az alapügy problematikája a halmozódás tilalma elvének alkalmazásához kapcsolódik, amelynek alapján a szerződésen kívüli károkozásért fennálló felelősséget mellőzni kell, amennyiben az olyan kereset, mint amelyről az alapügyben is szó van, szerződéses kötelezettségek állítólagos megsértésén, és nem szerződésen kívüli jellegű bitorlási cselekményeken alapul.

- 28 Amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutatott, a francia jog ezen elvéből következik egyrészt, hogy nem lehet valamely személynek mind a szerződéses, mind a szerződésen kívüli károkozásért fennálló felelősségét egy másik személy kérelmére ugyanazon tényállás alapján megállapítani, másrészt pedig, hogy amennyiben a fenti személyeket érvényes szerződés kötelezi, és az egyikük kára a szerződésből eredő valamely kötelezettség végre nem hajtásából vagy nem megfelelő végrehajtásából ered, a szerződésen kívüli károkozásért fennálló felelősség megállapítását a szerződéses felelősség megállapításának javára mellőzni kell.
- 29 A kérdést előterjesztő bíróság azt is megállapította, hogy a bitorlás a francia jogban olyan bűncselekmény, amely rendszerint a szerződésen kívüli károkozásért fennálló felelősség körébe, nem pedig a szerződés nemteljesítésének körébe tartozik. Ezenfelül a francia kormány írásbeli észrevételeiben jelzi, hogy a „contrefaçon” (bitorlás) kifejezés a francia jogban a 2004/48 irányelv értelmében vett „szellemitulajdon-jogok megsértése” kifejezés megfelelőjét jelenti, így a francia jognak a bitorlási keresetre vonatkozó szabályai ezen irányelv átültetésének minősülnek.
- 30 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérdésével lényegében arra vár választ, hogy a 2004/48 irányelvet és a 2009/24 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy a valamely számítógépi program felhasználási szerződésében foglalt azon kikötés megsértése, amely az említett programhoz fűződő szerzői jogok jogosultjának szellemitulajdon-jogait érinti, a 2004/48 irányelv értelmében vett „szellemitulajdon-jogok megsértésének” fogalma alá tartozik-e, és hogy ennek következtében az említett jogosultat a nemzeti jog szerint alkalmazandó felelősségi rendszertől függetlenül megilletik-e az ez utóbbi irányelvben előírt biztosítékok.
- 31 Meg kell jegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az előterjesztett kérdésben a szoftverfelhasználási szerződés megsértésének több lehetséges formáját sorolja fel, vagyis azt, hogy az engedélyes nem tartja tiszteletben a próbaidőszak lejártát, túllépi az engedélyezett felhasználók számát, vagy túllép olyan más mértéket, mint a szoftver utasításainak végrehajtásához használható processzorok, vagy módosítja a szoftver forráskódját, amennyiben a felhasználási engedély e jogot az eredeti jogosult számára tartja fenn. Márpedig az alapügyben kizárólag az utóbbi esetről van szó, így a jelen ügyben csak erre lehet hivatkozni.
- 32 A 2009/24 irányelv kapcsán, amely a számítógépi programok szerzőit megillető anyagi jogokat határozza meg, rá kell mutatni, hogy a tagállamok az utóbbi irányelv 1. cikke értelmében kötelesek a számítógépi programokat irodalmi műként szerzői jogi védelemben részesíteni. Ezen irányelv 4. cikke értelmében e programok jogosultjának kizárólagos jogai, amelyeket a tagállamoknak védelemben kell részesíteniük, az említett irányelvben előírt bizonyos kivételekkel többek között magukban foglalják a számítógépi program lefordítását, átdolgozását, feldolgozását és bármely más módon történő módosítását. A szoftverek forráskódja módosításának tilalma tehát a számítógépi programhoz fűződő olyan szerzői jogok megsértésének körébe tartozik, amelyek védelméről a 2009/24 irányelv rendelkezik. Hozzá kell tenni, hogy az említett irányelv 3. cikke értelmében ilyen védelmet kell biztosítani minden olyan természetes vagy jogi személy részére, aki vagy amely az e művekre irányadó nemzeti szerzői jogi szabályok szerint erre jogosult.
- 33 Ebből következik, hogy a 2009/24 irányelv nem teszi függővé a valamely számítógépi programhoz fűződő szerzői jogok jogosultját megillető jogok védelmét attól a kérdéstől, hogy e jogok állítólagos megsértése a felhasználási szerződés megsértésének minősül-e, vagy sem.
- 34 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az említett irányelv (15) preambulumbekzdése annak megállapítására szorítkozik, hogy a számítógépi program másolatát megjelenítő kód feldolgozása vagy megváltoztatása a szerző kizárólagos jogának megsértését jelenti, annak pontosítása nélkül, hogy e jogsértés szerződéses-e, vagy egyéb eredetű.

- 35 Ami a 2004/48 irányelvet illeti, amint az a (10) és (15) preambulumbekzdéséből, valamint 1. cikkéből kitűnik, az előírja azokat az intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat, amelyek a szellemitulajdon-jogok érvényesítésének biztosításához szükségesek, ami a 2009/24 irányelv hatálya alá tartozó jogokat is magában foglalja.
- 36 A 2004/48 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében az említett irányelvet „bármely szellemitulajdonjog-sértés esetén” alkalmazni kell. E rendelkezés szövegéből, különösen a „bármely” névmásból kitűnik, hogy az említett irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azok a jogsértések is a hatálya alá tartoznak, amelyek a valamely szellemitulajdon-jog hasznosítására vonatkozó szerződéses kikötésből erednek, a számítógépi program szerzője által elkövetett jogsértést is beleértve.
- 37 E megállapítást mind a 2004/48 irányelv céljai, mind pedig az utóbbi 2. cikke (1) bekezdésének szövegösszefüggése is megerősíti, amelyeket a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint e rendelkezés értelmezése során figyelembe kell venni (lásd ebben az értelemben: 2016. május 26-i Envirotec Denmark ítélet, C-550/14, EU:C:2016:354, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 Ami mindenekelőtt a 2004/48 irányelv célját illeti, ezen irányelv (10) és (13) preambulumbekzdéséből külön-külön kitűnik, hogy e cél a tagállami jogszabályok egymáshoz való közelítése egy magas, egyenértékű és egységes védelmi szint belső piacon belüli biztosítása érdekében, és hogy ezen irányelv hatályát a lehető legszélesebben kell meghatározni annak érdekében, hogy az e területen elfogadott uniós jogszabályok vagy az érintett tagállam nemzeti jogszabályai által lefedett valamennyi szellemi tulajdonjogra kiterjedjen.
- 39 Ezenkívül a Bíróság kimondta, hogy a 2004/48 irányelv célja abban áll, hogy a tagállamok biztosítsák – különösen az információs társadalomban – a szellemi tulajdonjogok hatékony védelmét (lásd ebben az értelemben: 2011. július 12-i L’Oréal és társai ítélet, C-324/09, EU:C:2011:474, 131. pont).
- 40 Szintén a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy ezen irányelv rendelkezései kizárólag a szellemitulajdon-jogok azon vonatkozásainak szabályozására irányulnak, amelyek egyrészt e jogok tiszteletben tartásával, másrészt azok megsértésével kapcsolatosak, az arra szolgáló hatékony jogorvoslati eljárások meglétének előírásával, hogy valamennyi fennálló szellemitulajdonjog-sértés megszűnjön, vagy orvoslásra kerüljön (lásd ebben az értelemben: 2014. április 10-i ACI Adam és társai ítélet, C-435/12, EU:C:2014:254, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 41 Ezt követően, ami azt az összefüggést illeti, amelybe a 2004/48 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése illeszkedik, az utóbbi irányelv 4. cikke előírja, hogy valamennyi szellemitulajdon-jog jogosultja kérheti az e rendelkezésben említett intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, az alkalmazandó jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően. Márpedig az ilyen kérelem benyújtásának lehetősége egyáltalán nem korlátozható a tekintetben, hogy e jogok megsértése szerződéshez kapcsolódik, vagy más eredetű.
- 42 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy a valamely számítógépi program felhasználási szerződésében foglalt azon kikötés megsértése, amely az említett programhoz fűződő szerzői jogok jogosultjának szellemitulajdon-jogait érinti, a 2004/48 irányelv értelmében vett „szellemitulajdon-jogok megsértésének” fogalma alá tartozik, és hogy ennek következtében az említett jogosultat megilletetik az utóbbi irányelvben előírt biztosítékok.
- 43 Mindazonáltal, bár a 2004/48 irányelv célja a szellemitulajdon-jogok jogosultjai tekintetében az intézkedések, eljárások és jogorvoslatok megállapítása, amely jogok a számítógépi programokhoz fűződő, a 2009/24 irányelvben előírt szerzői jogokat is magukban foglalják, az első irányelv nem határozza meg e biztosítékok pontos végrehajtási szabályait, és e jogok megsértése esetére nem írja elő valamely különös felelősségi rendszer alkalmazását.

- 44 Ebből következik, hogy a nemzeti jogalkotó továbbra is szabadon rögzítheti az említett jogok védelmének konkrét feltételeit, és meghatározhatja többek között az e jogok jogosultja által a szellemi tulajdon-jogainak megsértése esetén a számítógépi program engedélyesével szemben indítható kereset – szerződéses vagy szerződésen kívüli – jellegét. Mindazonáltal a 2004/48 irányelv követelményeit minden esetben feltétlenül tiszteletben kell tartani.
- 45 Ez utóbbi vonatkozásban különösen az említett irányelv 3. cikkéből következik, hogy a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosítása céljából elfogadott intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak igazságosnak és méltányosnak kell lenniük, továbbá nem lehetnek indokolatlanul bonyolultak és költségesek, valamint nem eredményezhetnek észszerűtlen határidőket és indokolatlan késedelmeket. A fentieknek ezen túlmenően hatásosnak, arányosnak és visszatartó hatásúnak kell lenniük, és úgy kell őket alkalmazni, hogy a jogszerű kereskedelemnek ne állítsanak korlátokat, és hogy az azokkal való visszaélés esetére biztosítékok álljanak rendelkezésre.
- 46 A fenti megfontolásokból következik, hogy a valamely számítógépi programhoz fűződő szerzői jogoknak az e program valamely engedélyese általi megsértése esetén alkalmazandó felelősségi rendszer meghatározása a tagállamok hatáskörébe tartozik. Valamely konkrét felelősségi rendszer alkalmazása azonban semmi esetre sem képezheti akadályát az e programhoz fűződő szerzői jogok jogosultja szellemi tulajdon-jogainak a 2004/48 és a 2009/24 irányelvben megállapított hatékony védelmének.
- 47 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a bitorlásra vonatkozó nemzeti jog egyetlen rendelkezése sem mondja ki kifejezetten, hogy arra kizárólag abban az esetben lehet hivatkozni, ha a felek között nem áll fenn szerződéses jogviszony. Arra is rámutat, hogy a bitorlás a legtágabb értelmében valamely szellemi tulajdon-jog megsértéseként, többek között a számítógépi programhoz fűződő valamely szerzői jog megsértéseként határozható meg.
- 48 E tekintetben, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében a nemzeti jog uniós joggal összhangban álló értelmezésének elve alapján a nemzeti bíróság köteles a belső jogot a lehető legteljesebb mértékben az uniós jog követelményeinek megfelelően értelmezni, és ily módon az előtte folyamatban lévő jogvita elbírálása során, hatáskörének megfelelően az uniós jog teljes érvényesülését biztosítani. Ez az elv megköveteli, hogy a nemzeti bíróság a teljes nemzeti jogot figyelembe véve mérlegelje, hogy alkalmazható-e úgy a nemzeti jog, hogy ne vezessen az uniós joggal ellentétes eredményre (lásd ebben az értelemben: 2013. december 19-i Koushkaki ítélet, C-84/12, EU:C:2013:862, 75. és 76. pont; 2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 55. pont). Az előző pontban említett tényezőkre tekintettel és a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat függvényében úgy tűnik, hogy a jelen esetben elvégezhető a 2004/48 és a 2009/34 irányelv követelményeinek megfelelő értelmezés.
- 49 A fentiek összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/48 irányelvet és a 2009/24 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy a valamely számítógépi program felhasználási szerződésében foglalt azon kikötés megsértése, amely az említett programhoz fűződő szerzői jogok jogosultjának szellemi tulajdon-jogait érinti, a 2004/48 irányelv értelmében vett „szellemi tulajdon-jogok megsértésének” fogalma alá tartozik, és hogy ennek következtében az említett jogosultat a nemzeti jog szerint alkalmazandó felelősségi rendszertől függetlenül megilletik az utóbbi irányelvben előírt biztosítékok.

A költségekről

- 50 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet és a számítógépi programok jogi védelméről szóló, 2009. április 23-i 2009/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy a valamely számítógépi program felhasználási szerződésében foglalt azon kikötés megsértése, amely az említett programhoz fűződő szerzői jogok jogosultjának szellemitulajdon-jogait érinti, a 2004/48 irányelv értelmében vett „szellemitulajdon-jogok megsértésének” fogalma alá tartozik, és hogy ennek következtében az említett jogosultat a nemzeti jog szerint alkalmazandó felelősségi rendszertől függetlenül megillettek az utóbbi irányelvben előírt biztosítékok.

Aláírások